

‘Save Our Souls’

‘SOS’, bad ik rond 2004. Het ging goed, erg goed. Ik was predikant in een leuke gemeente. We waren voor elkaar geschapen. Een doortastend klein clubje actieve gemeenteleden, een kerkenraad die leefde voor korte lijnen, gevoel voor humor. We hadden het meer dan goed en toch ... misschien ging het me te goed? Vrijwel alles wat ik voorstelde en uitvoerde, werd gewaardeerd. Er zat geen uitdaging meer in mijn leven.

Iedere morgen nam ik de tijd voor gebed. Ging zitten op het krukje ooit meegebracht uit Taizé en ik probeerde te bidden. Dwaalde steeds af, maar ging iedere dag toch weer zitten, begon aan *De navolging van Christus* van Thomas van Kempen. Moeilijk vond ik het, maar het had zoveel mensen geïnspireerd dus ik bleef doorlezen. ‘SOS’, bad ik opeens, ‘help me, God, mijn ziel gaat verloren.’

Overleven

Ik zou beginnen aan de opleiding Klinisch Pastorale Vorming, dat zou mijn ziel wel redden. Al een tijdje speelde ik met de gedachte dat ik mijn theologiestudie over wilde doen, maar nu met vakken waardoor ik geraakt zou worden. Dat had ik gemist in de studie. Ik zou in HydePark de KPV gaan volgen. Maar het liep anders. Mijn echtgenoot werd ernstig ziek. Ik kon niet weg van huis. Dan maar een studieverlof thuis met Habakuk. Met tranen in mijn ogen las ik, ‘ik zal niet sterven, ik zal leven.’

Het gaf me vertrouwen in de toekomst, mijn man zou blijven leven. Maar die ziel van mij ... Die moest gered worden. Ik zocht contact met een supervisor, een katholieke geestelijk begeleider. Acht gesprekken waarin ik bittere tranen hilde over mijn afscheid van die lieve gemeente.

Ik ging solliciteren, dat zou de weg worden om mijn ziel te redden. En al snel had ik een nieuwe gemeente, ondanks mijn gevorderde leeftijd. Het ging gemakkelijk. De nieuwe gemeente was het tegenovergestelde van die lieve gemeente. Het was een verdeelde club die veel had meegemaakt en nu nog zat bij te komen van alle schokken. Dat zou mijn plek worden, ik zou niets cadeau krijgen.

Al snel voelde ik dat het niet eenvoudig was op mijn nieuwe plek. Was dit de plek waar mijn roeping lag? Mijn collega die gelijk met mij begon ging vrij snel naar een andere werkplek en daar zat ik. Nog steeds iedere dag op mijn Taizé-krukje. De gebeden werden anders: ‘Help me te overleven, ik red het haast niet hier.’ ▷

Chaotische toestanden in mijn nieuwe gemeente. Ik stelde voor dat er een interim-collega zou komen en gelukkig kwam die. Het bleef druk, te druk voor mij. Mijn ziel, had ik die nog? Ik moest mijn ziel redden. Op het drukste moment las ik een artikel in *Woord & Dienst*, over iemand die afgestudeerd was als geestelijk begeleider. Dat was het! Dit wilde ik.

Dit is mijn kans

Mijn studieverlof kwam naderbij. Zou ik het wagen? Mailen met Gideon van Dam, destijds een van de werkbegeleiders voor predikanten binnen de Protestantse Kerk en initiator van deze studie. De studiebelasting was eigenlijk te hoog, te groot voor een studieverlof. Ik werd er boos om, hoe kon dit aangeboden worden? Even later hoorde ik dat er geen plek meer was, terwijl de studie pas over een jaar zou beginnen. Die kans zou dan weer voorbij gaan?

Ineens kwam er een bericht over een informatiemiddag, 'er zouden misschien wel plaatsen zijn'. Ik ging naar Utrecht en daar zaten we met zo'n dertig geïnteresseerden en slechts twintig plaatsen. Ondanks de relatief zware studielast voor een fulltime predikant zou het moeten kunnen lukken. Ik wist meteen, dit is mijn kans. Ik gaf me op voor een intake en deelde mijn plannen met de kerkenraad. Die stond niet te juichen.

Tijdens het intakegesprek gaf ik aan wat ik zocht: mijn ziel moest gevoed worden. Onzeker was ik wel. Daarom vroeg ik een paar voorbereidingsgesprekken aan bij een afgestudeerde geestelijk begeleider. Het werd Ada Jacobi (zij

is in 2010 overleden). Openhartige gesprekken waren het. Wat kan ik verwachten in de studie en wat kan er gebeuren? Ik werd een beetje bang. Wat zou ik tegenkomen, in mezelf? Ada was heel openhartig: 'Deze studie lijkt op een snelkookpannetje, er gebeurt veel met je ziel in korte tijd en soms doet het pijn, maar altijd heb ik het gevoel gehad dat het goed was en veilig.' En nog een zinnetje dat me aan het denken zette: 'Er zijn mensen uit onze groep geweest die veranderd zijn van werk omdat ze door deze studie de bevestiging kregen dat ze niet op de goede plek zaten.' Dat kwam aan bij mij, ik wist het diep vanbinnen: 'Ik zit niet op de goede plek.'

Geweldige colleges

September 2009 ging ik naar college aan het Titus Brandsma Instituut in Nijmegen. Een pittige reis, iedere woensdag vroeg opstaan, lang in de trein voor een paar uur college. En ik zou weer tentamens moeten gaan doen, dat was best eng. Eind vijftig was ik en dan weer tentamens doen, met de billen bloot? Twee jaar colleges, zestien papers schrijven, zestien keer tentamen doen.

De colleges waren vrijwel altijd geweldig, Kees Waaijman, Hein Blommestijn, Frans Maas en anderen, ze waren zo inspirerend. Vooral Hein Blommestijn leerde me iets wat van onschatbare waarde was: God houdt van mij! Dat kon ik niet vaak genoeg horen. Daar wilde ik wel vroeg voor opstaan, uren reizen en tentamens doen. Eenmaal in de maand hadden we een tweedaagse in Hydepark: gesprekken, allerlei praktijkoefeningen die voorbereidden op het werk van geestelijk begeleider. Spirituele autobiografieën schrijven, iedere keer vanuit

< Ossip Zadkine, 'La prisonnière', 1943, Musée des Beaux Arts, Lyon

een andere gezichtshoek. Wat bracht dat veel tweegg! Allerlei opgespaarde, weggestopte ervaringen kwamen langs en kregen hun plek.

Al vrij snel kwam de voorspelling van Ada Jacobi uit. Ik werd benaderd door een andere gemeente die graag met mij in zee wilde en ik ook met hen, maar ik zat nog niet zo lang in de oude.

Het ging financieel helemaal niet, het was een zestig-procent-gemeente en ik was honderd procent kostwinner. Wat moest ik doen? Op het hoogtepunt van mijn twijfel zei Hein Blommestijn in een college: 'Je kunt wel denken alles te moeten regelen in je leven, maar loop je met je geregeld God niet voor de voeten?' Dat zinnetje was voor mij. Na de lange treinreis, die vol aanvechtingen was, wist ik het. 'Schat' zei ik tegen mijn echtgenoot, 'we gaan hier weg en we zien wel hoe het gaat.'

De studie ging geweldig, ik genoot van alles, echt van alles, zelfs van het gestress en geploeter voor tentamens, mystieke tekstlezing, *lectio divina* en daar kwam *De navolging van Christus* weer voorbij, een oude bekende. En nu was het balsem voor mijn ziel.

Wat doe ik hier?

In 2010 begon ik in mijn nieuwe gemeente. Met veel moeite ons eigen huis verkocht, geen eigen huis meer, voor het eerst wonen in een pastorie, baan van zestig procent op hoop van zegen. Nijmegen lag nog veel verder weg, de reis startte nu nog eerder en de winters waren toevallig zeer slecht om te reizen.

Weer een nieuwe gemeente, mijn vierde. Nieuwe mensen, onbekende woonomgeving. Een andere vorm van spiritualiteit bij de meeste

van mijn gemeenteleden. Vrijzinnig zijn de mensen in mijn gemeente. Ze regelen zaken waarvoor ik vroeger als predikant erbij geroepen werd zelfstandig. Ik was niet voor van alles nodig. Na een drukke gemeente die veel van de predikant verwachtte, is dat een verademing, maar het gaat ook knagen. 'Wat doe ik hier? Ik lijk wel de pastoor van een Frans dorpje.' Weinig mensen in de kerk, een leeglopende kerkenraad, weinig mensen voor veel taken. Voor ik het in de gaten heb, loop ik weer tegen oude ergernissen op. Nee, geen enkele gemeente is de hemel op aarde, maar een beetje kader en korte lijnen, dat zou wel prettig zijn. Ik hoor door kerkenraadsleden mompelen dat ik te veel wil.

Op dat moment heb ik supervisie in het kader van mijn studie, en ik breng mijn gevoelens zo eerlijk mogelijk in. Waarom tref ik nu weer deze irritaties? En dan gebeurt het. De puzzelstukjes vallen op hun plek. Al die mooie mystieke teksten vol spiritualiteit waarvan ik smul in Nijmegen en die we uitproberen in HydePark gaan ook over mij! Ook ik moet het uithouden, geduld beoefenen, compassie is het sleutelwoord. Hoezo is *stabilitas loci*, bij de zaak blijven, alleen voor kloosterlingen? Met al mijn gewissel van gemeenten geldt dit ook voor mij. Ik schaam me, maar voel ook opluchting. Ik vertel mijn supervisor dat ik op een dag tegen God verzucht: 'Ik ben wel een fraaie dienaar van uw Woord, ik bak er niet veel van, waarom heeft U nou mij geroepen hier in die lege kerk te staan?' Ja, dat is een verbrijzeld hart waar God vol liefde naar kijkt. Opeens kregen de teksten van Thomas van Kempen over nederigheid en zelfkennis een nuchtere bodem.

Liefde!

In de eerste kerkenraadsvergadering na dit gesprek zou er een lastig onderwerp aan de orde komen waarbij ik met huid en haar was betrokken. De uitbreiding van mijn werktijd van zestig naar tachtig procent. Ik ging zitten, op dat beruchte krukje. Ik bad voor de vergadering, haalde de kerkenraadsleden voor mijn geest en droeg ze vol liefde op aan God. Ook mezelf bood ik in al mijn gebrokenheid, onvermogen, ongeduld, op aan God.

Vaak ergerde ik me aan de opening van de vergadering. Dit keer was het anders. Ik zou sluiten en, o ironie, we hadden dezelfde tekst gekozen: 1 Korintiërs 13, over de liefde. We schaterden: dat we zomaar met dezelfde tekst kwamen. Liefde! Dat stroomde die avond vanuit mij en dat kwam terug, liefde. Het was een bijzonder ontspannen vergadering. Niet elkaar vliegen afvangen, maar samen voor dezelfde zaak met onze zwakke én onze sterke kanten.

Die ontspanning is gebleven, ik heb geleerd: neem de tijd voor stilte, gebed. Laat je agenda als predikant niet vollopen, maar houd die open plekken juist als het druk is. Ik weet nu dat ik mijn gemeenten op de een of andere manier overvroeg en dat maakte mensen onzeker. Nu is er zoals ik tegen mijn supervisor zei, een soort 'lichte lichtheid' in het kerkenwerk. Ruimte voor Gods Geest.

Ik heb inmiddels als door een wonder hier op deze plek tachtig procent werktijd gekregen. Heb mijn eindschrijving voor de studie geschreven, met heel veel plezier. Het was een luxe om dagen vrij te roosteren voor reflectie. Het werd een boekje. *Op zoek naar een persoonlijke leefregel* was de titel. Er kwam geen pasklaar

antwoord in dit boekje, een open einde. Stilte (dat krukje weer) is in ieder geval de kern van waaruit mijn werk, mijn leven, mijn vrijheid komt. Stilte redt mijn ziel.

Dat is nu mijn weg

Een nabij gelegen klooster (de Adelbertusabdij in Egmond) – een oude liefde van me – komt weer in zicht. Er is daar een uitstekend cursusprogramma. Contemplatief gebed wordt aangeboden. Blijkbaar mijn weg. Zo maar een ontmoeting met Hein Blommestijn. 'Ik mis Nijmegen,' zeg ik, 'of nee, ik mis je colleges.' En er komt een uitnodiging. Hein gaat in 'mijn' klooster voor de broeders een interne retraite geven over de Regel van Benedictus. Een bescheiden briefje aan de abt. Ik mag meedoen als ik me kan voegen in de sfeer van de retraite. Ik kan me zeker voegen. Het wordt een bijzondere week. Zonder gesprekken met elkaar een band voelen. Genieten van de mystagogische uitleg van de Regel door Hein. De Regel van Benedictus wordt een beetje mijn regel. Deze eeuwenoude Regel is een beproefd middel voor een gemeenschap om te leven op zoek naar God.

Het klooster voorziet in de behoefte van zoekers: mensen buiten hun kloostermuur die willen leven met die Regel. Er is een traject van oblatuur. Langzaam maar zeker, in een proces van jaren, maak je kennis met de Regel en verbind je je er mee. Dat is nu mijn weg. *Regel gevonden* wordt de titel van het volgende boekje. Mijn ziel is niet meer in nood. <

Agnes (drs. A.J.C.) Hana-van Bruggen is predikant in Warmenhuizen-Harenkarspel, geestelijk begeleider en mediator in opleiding.
agneshana@icloud.com